

# СЕМАНТИЧНА НАДМІРНІСТЬ У РОЗМОВНОМУ СТИЛІ МОВЛЕННЯ (НА МАТЕРІАЛІ П'ЄСИ ОСКАРА УАЙЛЬДА "ЖІНКА, НЕ ВАРТА УВАГИ")

Мащенко К. Г.

(Сумський державний університет)

Науковий керівник – канд. філол. наук, доцент Медвідь О. М.

Актуальність обраної теми визначається популярністю розмовного стилю мовлення не лише в повсякденному житті, а й в художній літературі. Відношення до мови є показником цивілізованості держави та культури кожної людини. Усне мовлення, через неможливість його багаторазового прослуховування, менш вибагливе у порівнянні з літературним. І хоча без помилок спонтанне мовлення неможливе, треба намагатись їх мінімізувати. Мета нашого дослідження – проаналізувати випадки семантичної надлишковості, зокрема мовленнєві ситуації, коли вона є стилістичним засобом, а коли її присутність є невиправданою.

Проблемі семантичної надмірності присвячено ряд наукових публікацій з лінгвістичної теорії Агамжанової В. І., Бурдіної З. Г., Бузарова В. В., Івшина В. Д., Мінаєвої Л. В., Третьякової Т. П та інших.

Розмовна мова характеризується невимушеністю, неофіційністю, змішаністю різних стилів. У літературі зближення між книжковою і розмовною мовою відбувається тоді, коли необхідно передати характер персонажа через його мову. Серез численних особливостей розмовної мови виділяють два основних і протилежних явища – надмірність і недостатність [2, 149].

Надмірністю в мові вважають зайві слова, словосполучення і навіть речення, зміст яких можна передати простішою структурою. Іншими словами, мовна надмірність – багатослівність, створена спонтанністю формулювання думки і емоційним характером повідомлення.

Часто до мовної надмірності призводить стилістична помилка, стилістична безпорадність автора, його недбалість, абсолютно непотрібні паузи в пошуках способу висловити свою думку.

Багатослівність проявляється у наступних формах [1, 46]:

– нав'язливе пояснення всім відомих істин (марнослів'я);

– повторна передача однієї і тієї ж думки: *I will not say the words the Church bids us to say. I will not say them. I dare not.*

– ляпалісіада (затвердженні очевидних істин): *It (society) has blinded its eyes, and stopped its ear* (вживанні фрази "its eyes" поряд із дієсловом "to blind", яке саме по собі має значення "втратити зір, осліпнути");

– плеоназм (надлишковість засобів, що використовуються для передачі лексичного чи граматичного змісту висловлювання): *You, rich people in England, you don't know how you are living* (дубльований підмет), *There is nothing Lord Illingworth doesn't know* (подвійне заперечення);

– тавтологія (повторення однокорених слів): *It is very, very helpful, it has been quite, quite entrancing* (характерна риса персонажу);

– окремі, ізольовані слова і вирази, синтаксично не пов'язані з пропозицією, які не мають будь-якого смислового навантаження (сміттєві слова).

Найбільш близьким до усної комунікації представляється такий жанр художньої літератури, як п'еса, оскільки цей жанр поєднує в собі і ситуативну зумовленість, і спонтанність, й емоційну насиченість, а тому може служити основою для зіставлення і вивчення семантичної надмірності.

Ми звикли до того, що при редагуванні публіцистичних текстів, науково-популярної літератури уривки з семантичною надмірністю піддаються виправленню. Велика кількість прикладів мовної надмірності в п'есах, враховуючи те, що текст редагується, свідчить, що дане явище ніяк не є помилкою або відхиленням від норми.

Як доводять результати дослідження, зникають старі форми, з'являються нові, мова вдосконалюється, межа між розмовною та книжково-писемною мовою стирається. У таких дослідженнях все частіше на перший план виступає необхідність врахування інтересів мовця і слухача, їх емоцій, ясності, лаконічності. [3, 74].

Вивчення мови п'ес показало, що, прагнучи найбільш натурально наблизити мову персонажів до усно-розмовної, письменники вдаються до різних стилістичних прийомів. Явище надмірності, яке часто вживається драматургами, служить для створення образу персонажа, його емоційного настрою, надає експресивності мові героя, [3, 4] а тому часто є цілком виправданим, на відміну від його присутності в інших стилях мовлення, де надлишковість вважається стилістичною помилкою.

1. Агамжанова В. І. Контекстуальна надмірність лексичного значення слова. – Рига, Зінатне, 1977. – 135с.
2. Бузаров В. В. Вивчення діалогічної комунікації – основне завдання комунікативної граматики // Вести. Моск. ун-ту. Сер. 9, Філологія. – 2002. – № 1 – С.148-152
3. Кухаренко В. А. Практикум зі стилістики англійської мови. – В., 2000. – 160 с.
4. Медвідь О.М. Гендерні чинники в політичному дискурсі // Мат.конф. 23.04.2011. – Суми: СумДУ, 2011, 4.1. – С.3-4.

**Перекладацькі інновації: матеріали IV Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції, м. Суми, 13–14 березня 2014 р. / редкол.: С. О. Швачко, І. К. Кобякова, О. О. Жулавська та ін. – Суми : Сумський державний університет, 2014. – 172 с.**